

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful ese de dñeori pre sepm
manea: Dumineca si Joi. — Prenumne
ratina se face in Sabiu la espeditură
foie pre afara la c. r. poste cu bani
gata prin scrisori francate, adresate cātre
espeditura. Pretinul prenumeratene pen
tru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear
pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen

Nr. 6 ANUL XXI.

Sabiu, in 21 Ianuariu (2 Febr.) 1873.

tru celealte părți ale Transilvaniei pentru
provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl.
iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru
princ. si fieri strelne pre anu 12 1/2 anu 6 fl.
Inseratele se plateau pentru întâlta
ora cu 7 fl. sirulu, pentru a dō'a ora cu
5 1/2 fl. si pentru a treia repetare cu 3 1/2
fl. v. a.

Nr. cons. 68/1873.

Preacinstitiloru Parinti Protopopi si Administratori protopopesci! Cinstitei Preotimi si intregului nostru poporu credinciosu din Archidieces'a Ardéului de religiunea ortodoxa orientale, pace si daru dela Ddieu Tatalu si dela Domnulu nostru Iisusu Christosu!

Dupa ce cu anulu trecutu 1872 a espirat periodul de trei ani, pentru care Archidieces'a nostra a Ardéului s'a constituitu in intielesulu Statutului organicu, si dupa ce din partea Consistoriului archidiecesano prin ordinationea sea din 14 Decembrie a. tr. nr. cons. 1110/1872. s'a facutu dispozitioane pentru reconstituire in intielesulu Statutului organicu a Archidiecesei nostre in pările ei inferioare, adica: a sinodelor, comitetelor si epitropielor parochiali si protopresbiterali, — urmăea cuma constituirea de nou a Archidiecesei in pările ei superioare, adica: a sinodului archidiecesanu, a senatului scolaru si epitropescu din Consistoriul archidiecesanu.

Deci in poterea §-ului 90 din Statutul organicu convocu prin acēst'a sinodul archidiecesanu, ce in intielesulu §-ului 89 din St. org se va tinea la Duminec'a Tomei, carea in anulu acest'a cade pre dō'a 15 Aprilie a. c., iera in privint'a alegerilor deputatilor sinodali clericali si mireni aflu de bine a rendui urmatorele, si anume:

I. In privint'a alegerii deputatilor mireni:

a) ca pre lāngă strict'a observare a §-ului 91 din St. org. carele prescrie normele privitorie la alegerile deputatilor sinodului eparchialu, comunele nostre bisericesci sa se coadune in sinode parochiali, in cari alegerii conform §-ului 91. punct. e. din St. org. si alegu pre presiedinte, doi barbati de incredere si unu notario, si astfelii constituindu-se sinodelo parochiali alegu dupa prescrisele acum numitului §-fu si punct. doi deputati, avendu a se observa la acēsta alegere mai departe punctele f. si g. totu din §. 91;

b) ca acesti doi deputati, ca tramisi singuraticelor sinode parochiali negresitu sa se prezente la comisiul consist. pre 25 Martiu a. c. dupa sănt'a liturghia, si sa-i presentedie protocolele sinodelor loru parochiali; — in care dianu sa se alle si comisarii consistoriali in locurile designate spre primirea protocolelor de alegere dela singuraticele sinode parochiali prin tramisi loru, spre a sfarsiti scrutinul loru s. c. l.

II. In cātupentru alegerea deputatilor clericali renduse cu:

ca preotii sa se adune spre alegerea deputatilor loru pro 8 Martiu a. c. in locurile desemnate spre acestu sfarsit, avendu a urmā in privint'a alegerei deputatilor dupa euprinsul punctului d) alu §. 91 din St. org.

III. Ce privesce cele dōne-dieci de cercuri pentru alegerea deputatilor clericali si pentru scrutinul alegerilor facute in sinodelo parochiali a deputatilor mireni, precum si denumirea comisariilor consistoriali clericali si mireni, — atātu cercurile catu si comisarii consistoriali remānu deocamdata precum i-amu designatu pentru anulu 1870 in circularele meu din 22 Ianuariu 1870 nr. cons. 18, pre lāngă urmatorele modificatii si anume:

1. In privint'a cercurilor.

a) In cerculu alu II. de locu pentru alegerea deputatilor clericali si pentru scrutinul alegerilor de deputati mireni se designeza la dorint'a cercului c etatea Sabiu;

b) In cerculu alu XII. locul de alegere si scrutinare pentru mai bun'a inlesnire a alegerilor se designeza Brasovul.

c) In cerculu alu XVI. totu pentru inlesnirea alegerilor se designeza Clusiu.

2. In privint'a comisariilor consistoriali se faco urmatorele schimbări:

a) In cerculu alu II. de comis. cons. clericalu se denomesce par. prot. Ioanu Popescu;

b) In cerculu alu IV. comis. cons. clericalu par. adm. ppescu Grigoriu Maieru;

c) In cerculu alu VIII. comis. cons. clericalu par. prot. Nicolau Mihailianu;

d) In cerculu XVI. comis. cons. mirenu se denomesce in locul dui depozitului dietalui Petru Neagu dlu Victoru Piposiu.

Aici astu de bine a aminti si aceea, ca dd. comisari consistoriali atātu clericali catu si mireni din causa, ca ne lipsesc inca fonduri pentru rebonificarea speselor de drumu, sa binevoiesca a privi acēsta insarcinare de o missiune onorifica.

Mai departe Ve aducu aminte lubitilor, cumea si cu acestu prilegiu silitu sum a Ve provocă, ca sa contribuim catu de putienu, inse in suma corespondintore pentru acoperirea cheltuelelor pre sema de deputatilor vestri dela sinodu.

Dupa cum Vi s'a aratatu in circulariele consistoriale din 17 Septembre 1868 nr. cons. 1015, 4 Novembre 1870 nr. cons. 911 si 16 Martiu 1872 nr. cons. 234, sum'a intręga prisosita dupa acoperirea cheltuelelor necesari din colectele facute pre sema congresului naſtră pallanoli bisericesci din anii 1868 si 1870 precum si a sinodelor din 1864, 1870 si 1871 au fostu 3560 fl. 82 1/2 xr. si da acēst'a adaugendu-se sum'a ce au prisosito din colect'a de 1393 fl. si 10 xr. de pre anulu 1872, de 172 fl 10 xr.; la finea anului 1872 intręga suma face, dupa cum se arata in protocoile epitropiei archidiecesane 3732 fl. 96 1/2 xr. v. a. si se alla depusa in cass'a de pastrare din Sabiu spre fruptificare.

Acēsta suma manipulata cu susțetu curatū compune astadi unu fondo deosebitu, sub numirea: „Fondul sinodului archidi

Suntu semne bune.

„Caletorilu, carele merge bine se pote opri un momentu nepedepisit in drumul seu; elu va ajunge ceva mai tarziu, dara in fine elu e sigur ca va ajunge.“

Mareu Aureliu.

Avemu dinaintea nostra o epistola privata dela unu romanu de inima, indreptata cu oca-siunea anului nou cātre altu romanu. Epistolă acēst'a respira simtiamentele cele mai salutare pentru națiunea nostra, simtieminte cari exprima dorint'a ce amu avutu noi si parteua cea mai mare a românilor, de o intielegere si procedere solidaria in afacerile nostre națiunali politice.

„Postescu bune amice“ se dice in epistolă din cestiune, „cu lōta sinceritatea, că anulu nou sa fia si pentru națiunea nostra iubita cu multu mai fericit, decătu a fostu anulu 1872, asiā incătu tienendu-ne Ddieu si ajungendu sfersitul anului celui nou, sa putem cu mai multa bucuria, repriy si asupr'a resultatelor decum primiu acum la resultatele durerose ale anului espiratu!“

Mai departe se dice in aceeasi epistola, ca sa dea Ddieu „că la ajunulu anului nou lōta inteligint'a romāna, toti carturarii români, sa-si traia sema si sa-si critice severu fanfante loru din anulu espiratu si sa pasiesca in anulu nou cu acea voia firma, că gresielele comise, seu detorintile omisse sa se nisuiésca a le repară dupa putintia si indeplinéscu cu conscientiositate si in fine, că nepasarea, ambitiunile vane, interesele personale, invidiarea meritului initiativei de altii etc. etc. sa se prefaca in zelul adeveratu națiunal...“; „in causele națiunali sa simu unu trupu si unu susțetu“, că sa nu mai simu „numai nisice unelte de jucarie in māna altor“....

In desu mentiunat'a epistola vedem apoi improprietatea ide'a unui congresu națiunalu, dela care dice inse ca numai alunci aru spera ceva bine, cându acel'a aru si compusu de asiā, că sa se pote privi de o adeverata reprezentatiune a națiunei si va consta incătu e possibile din omeni independenti si cari postpunu interesul loru privatu interesului comunu.*)

Din aceste trasuri cardinali ale epistolei se vede ca puterea ideilor sanatose, in ceea ce privesce caus'a națiunale, si face drumu printre totte pedecile cāte i se opusera, si acei ce au purcesu dupa ideile cele sanatose au pututu sa stea unu momentu in locu, dara mai tarziu totu ajungu la tient'a loru.

Comitetulu națiunalu din Sabiu, (pre carele acum si „Gazeta Transilvaniei“ lu recunoscere, facendulu responsabile chiaru si pentru iregularitatile comise cu ocaziunea alegerilor in districtulu Fagarasiului, din parlea celor ce se declarasera a urmā altu programu), pote sa aiba celu putienu satisfactiunea, ca a staruitu si pu-

* Aru si fostu că sa amintim si de propunerea ce se face in epistolă desu memorata pentru o intruire a redactorilor, dela carea din urma noi inse nu putem astepta o indreptare a lucrurilor, pāna cându indreptarea nu se va face de alti factori mai normativi ai națiunei.

Sabiul, din siedint'a consistoriale tienuta in 18 Ianuariu 1873.

de totu hinele voitoriu

(L. S.) Archiepiscopula si Metropolitula.

Andreiu, m. p.

temu dîce, a pregatită calea către intrunirea intelligentiei, române într'unu congresu, carele, déca s'au paralisatu atunci, astadi lu vedemu reaparandu de nou că unu postulatu alu salutei nôstre națiunali.

Dara nu numai atât'a. Vedemu sî in cele latte diurnale ale nôstre aparându pareri favorabili ideei de o contielegere sî acést'a ne starnesce sperantie frumose de unu venitoriu mai suridetoriu sî inca in tempulu celu mai de aprópe.

Dupa parerea nôstra nu aru mai trebuî perduto tempulu, ci din tòte puterile nisuitu cătra o intielegere, inse pre basea cea mai pura a sinceritatiei de a ne puté intielege. Sî aci aru trebuî sa conlucre sî betrâni sî teneri de o potriva, că dorintele ce se exprima in corespundintie private sî in cele publice din foile nôstre națiunale sa nu remana numai nisce pia desideria, ci sa se incorporeze sî sa misce ca-rulu națiunalu din noroiulu in care cu durere lu vedemu cu totii inglodatui.

Punctele de manecare, de-sî astadi diferite la parere, nu ne-aru intimidă nici decum chiaru sî cându aru fi ele mai reale; caci intielegerea tocmai spre acelu scopu este, că sa se lamurăsca odata ceea ce este bunu sî acceptabile in procederea aperărei intereselor nôstre na-tionali.

Incheiâmănu pentru acum aceste siruri cu speranti'a, ca semnele ce le vedemu suntu totu atâtea simptome de o parasire a stagnârei de pâna acum. Incheiâmănu cu speranti'a, ca a pe-trunsu înimele tuturor românilor de buna cre-dintia convingerea de a lucrâ sî a nu mai lasă că evenemintele sa se gramadescă asupr'a capetelor nôstre pâna nu vomu mai fi in stare sa ne miscămă din locu.

Esamenele semestrali din a. c. scolasticu teologicu-pedagogicu în Iotin în 25 februarie

FOIȘIORA.

Contr'a-critică.

la

Critic'a d-lui I. M. Moldovanu.

(Vechia Metropolia de N. Popa*)

Motto: „Amicus Plato, amicus Socrates, magis amica veritas.“

Amicu 'mi e Platone, amicu 'mi e Socrate, dara mai amicu 'mi e adeverulu.

Marturisescu, ca acceptâmu, ba doreamu chiaru o critica asupr'a opului: „Vechia Metropolia ortodoxa româna a Transilvaniei, suprimarea si re-staurarea ei“ — de ôre-ce insumi disei in prefatiunea la acesta carte, ca nu sunu altu scopu inaintea ochilor, decât curatul numai a de veru l'u istoricu, si ea „sciu pré bine, ca si opul acesta, că tòte operele omenimiei, inca no va fi infatisându vre-unu ce perfectu in sine, — caci unde se si asta ce-va perfectu in lume? — dara credo totu-odata, ca cei ce voru mai scrie dupa asta in acesta materia, se voru adoperă de buna séma a-lu

*) Abia acum'a, in 30 Decembre st. v. 1872, ajunse la cunoștința publicului „Critic'a“ dlo I. M. Moldovanu întrâga, inceputa in nr. XXXV. din 25 Maiu 1870 si terminata in nr. XL. din 25 Novembre 1872 ai „Archivului“, durandu asiá dara aprópe la trei ani de dile!

De aici se va convinge, credo, fia-cine, ca pâna acum, pre lângă tòta bun'a voint'a, 'mi fu preste putintia de a respunde, respectivo de a-mi sustiné si aperă parerile si convingerile depuse in „Vechia Metropolia etc.“, fatia cu acea critica.

A-si si doritul, că si acést'a „Contr'a-critică“ sa se sia publicatu in aceeasi foia, in care se publică si critic'a; dara, fiindu ca „Archivulu“ ese ferte neregulatul, incâtu in doi ani, adeca din Oct. 1870 pâna in Noemyre respective pâna in finea

Proiectele de legi finanțiali anunțate de cătra ministrul de finanțe Kerkapoly suntu gal'a si dupa „P. L.“ voru si in curându puse pre mes'a dietei spre desbatere. Proiectele privescu dare a venitului si a castigului personalu. Legea dârei de venit precizează mai de aprópe minimul contributiunei de feliulu acesta. Dala arenâdâri se voru plati $2\frac{1}{2}\%$ din aren'da intréga. Ad-vocatii, medicii si inginerii voru plati 12—20% din chiri'a locuintelor loru socotinduse aci si localulu in care lucra. Comerciantii, industrialii si proprietarii de scôle voru plati 15—25%, si preste acést'a si 5% din chiri'a localului de afaceri. Professionistii in comune cu contributiune de case de trei clase voru plati 4 fl., afara de acést'a pentru fia-care ajutatoriu (sodalui) 2 fl., in comune cu contributiune de case urcata voru plati 6 fl. si pentru fia care ajutatoriu 3 fl. Repartiționea si manipulatiunea se va simplifică.. Regimul sperédia ca prin procederea acés'a va profita preste preliminaru unu superplusu de 1,800,000 fl. — Proiectul carele privesc darea din cästigulu personalu deosebesce trei clase: clasa prima o constituie cei ce au o casa, gradinarii, lucratorii pre di si servitorii. La tiera său pre sate platescu acesta 1 fl., la cetate 2 fl. Lucratorii in fabrici si sodali platescu de două ori mai multu. Clasa a doua o constituie: agronomii, proprietarii de case, acesta, déca au platit anul trecutu mai putienu că 35 fl. contributiune, platescu 2 fl. si pentru fia-care membru de familia 1 fl. Clasa a treia o constituie cei ce platescu dări mai mari. Contributiunea acestor a cresce cu 6% preste cea din anul trecutu, nu trece inse preste maximul de 30 fl. — Superplusul ce se speră de aici aru si cam 600,000 fl.

Imperatulu Germaniei va vizitá in Aprilie a. c. pre imp. Russiei in St. Petersburgu, de acolo voru veni ambii la espusetiunea dela Vien'a, unde se voru întâlni cu imp. Austro-Ungariei.

Reflessiuni la § 6 lit. d din proiectul celu nou de lege pentru scôlele medie.

Cestiunea invetiamentului este o afacere prea importanta, decât sa potem trece cu vederea, ori ce se intempla pentru rezolvarea ei, caci de aci se intempla pentru resoluția scolilor.

Cestiunea invetiamentului nu este numai afacerea mi-

nistrului său a dietei, ci la rezolvarea ei este obli-gat sa contribuie fia-care omu, care se occupă de crescerea tinerimii, si vice-versa ministrul de in-strucțiune avendu in vedere promovarea invetiamen-tului, si implinește numai sacr'a detoria, déca nu ignoră si nu desprețuiesce cu totulu vocile, ce se radica in privint'a acést'a.

Escent'a Sea, actualulu ministru, de culte si instructiune publica domnul Trefort, indata ce a fostu investit cu portofoliul, a si luat ini-tiativ'a pentru o noua organisare a invetiamentului si conchiamându mai multi barbati de capacitate, tienu cătăva conferintie si se consultă in modu confidential despre principiele, care sa se ia de baza la crearea unui nou proiectu de lege pentru organisarea scolelor medie (gimnasiale si reale). Acestu proiectu s'a si compus si in dilele trecute se ascernu consiliul de instructiune (Unterrichtsrath) spre desbatere, care luându-lu la pertractare paragrafii de paragrafu, lu primi cu unele modifi-catiuni.

Noi salutaramu cu bucuria si aprobaramu ini-tiativ'a inaltului ministru pentru o noua organisare a invetiamentului, caci era tempulu supremu pentru delaturarea unoru lacone, care că nisce pete negre turboră lumin'a sciintieror, dara elaboratul de fatia ne inmormântă tòte sperantiele, caci i lipsesc tocmai acees, ce trebuie sa aiba — libertatea in-vetiamentului.

Cetindu acestu elaborat ne aduseram aminte de asemenearea cea nimerita, ce o facu renumitulu profesor Dr. Lazarus din Elvetia cu oca-siunea jubileului de 500 de ani a Universităției din Vien'a; elu asemenea unu statu, care restringe libertatea invetiamentului cu carausiul din anecdota, care avendu sa urce uno dealu, impedeca caroulu in-data la suisiu, si 'si facu urcarea impossibila.

Asi se intempla si la noi, se restrange libertatea invetiamentului, se impedeaca si ingrevieza promovarea si latirea culturei. Pentru ce? Suntem noi cei de sub corona St. Stefanu intr'o stare atâtu de infloritore in privint'a invetiamentului? N'avemu decât sa loâmu datele statistice in mâna si ne vomu convinge ca starea nôstra e pré precaria, prea trista, si ca avemu inca multu pâna in versulu délului.

Scopulu nostru de asta data nu este de a face o critica minutișoasă asupr'a intregului proiectu; ci

mai indeplini dupa mesur'a isvorilor, ce li voru sta la despusetiune.“

Dara marturisescu si aceea, ca eu acceptâmu, că o atare critica la o carte, a cărei'a insemnatate vedui ca si d. I. M. Moldovanu inca o recunoscă, za fia cum se cuvine: sincera, nepartiale, derépta — libera de tota patim'a si de totu necasulu.

E bine! Dupa ce mai multe diuarie si foi-nationali si dedera parerile, si inca favorabili, asupr'a opului din cestione: d. I. M. Moldovanu*) incâi si luă ostenel'a a-lo supune — numai in parte — in nr. XXXV. XXXVII. XXXVIII. din 1870, apoi XXXIX din 1870—1 si XL din 1871—2, ai „Archivului“, la o critica formale, si inca, cum insusi dice, la o critica pura literaria.

Pâna incâtu d. I. M. a coresponsu acestei de-torintie literarie in speciale, si detorintelor unei critice in generale, va sa dica, pâna incâtu d. M. in critica sea acést'a s'a tienutu strinsu de ter-nula literariu, ce si-lu presipse, a satisfacutu re-critiilor pure literarie, — incâtu acela'si a obser-vatu sinceritatea, nepartialitatea, dereptatea, condi-tiuni esentiali ale unei critice adeverate? se va vedé din cele urmatòrie.

Aci observu numai atât'a in generalu, ca d. M. in critica sea acést'a pré putienu se invertesc pre terenul literariu, ci mai multu pre celu confessio-nale, incâtu 'mi vine a dice, ca critica d-lui in

lui Decembrie 1872, esira numai chiaru doi numeri, si fiindu ca in nr. ultimu alu acelei foi ni se anun-cia, ca in venitoriu totu numai la câte două luni va aparé unu numeru, incâtu celu putienu alti trei ani s'ară recere pâna a vedé lumin'a si contr'a critica mea, de nu si mai multi fiindu ce-va mai lunga: me vedîu constrinsu a o dă publicitatiei in modulu de fatia, remanendu că la tempulu seu sa o tramitul si on. redactiuni a „Archivului“ spre publicare pen-tru cei ce au ceditu critica.

*) Dlu Moldovanu e profesor in Blasius si colabo-ratoru la „Archivulu“.

locu de pura literaria mai potrivit u s'ară si potutu numi: pura confessională.

Din cau'a acést'a, a-si si potutu dora si eu trece cu vederea dis'a critica a d. I. M., precum facura si altii, cari inca se bucurara de alari critice asupr'a opurilor loru, din partea numitului domnul; dara in fine credîndu oa nu este bine a lasă sa tréca de bani buni astfelio de pareri, pre-câtu de eronate pre atât'a de tendențioase, intr'unu obiectu atât de momentuosu, me vedîu indemnata a-mi face contr'a obseruationile mele.

Voi urmă deci firul criticei in ordinea, in corea aceea se publică in numerii amintiti ai „Ar-chivului“.

In nr. XXXV. din an. 1870, alu umitei foi, d. M., dupa ce amintesc mai intâi despre valo-re criticei preste totu, si a criticei sele in parti-culariu, — dupa ce espune tabl'a de materia a opului: „Vechia metropolia etc.“ si aréta scriitorii de cari autoriu cărtiei se folosi intru adunarea materialului, — dupa ce ne arata, ca intru facerea unei istorie două lucruri de capetenia suntu: cu-legerea documentelor, si prelucrarea loru, si dupa ce in fine atestâda si d-lui celu putienu ca: „Au-toriul Vechiei metropole face publicului nostru unu servitul prea bunu colegendu si asiediandu la unu locu aceste lucruri imprăsciate prin cărti in parte prea rari si pentru aceea inacessibili“ obiectâda apoi accluiasi autoru:

ca nu a numit u deplinu titlul opurilor, din cari scote docu-mentele sele, si nu a indicat u pre totu locul si paginile, de pre cari critice;

ca documentele citate in ve-chia metropolia nu se reproduc-sera, totu dela celu dintâi pâna la celu din urma, in limb'a ori-ginala;

ca acela'si, de-si a urmarit u cu multa atenție scrierile si opurile diversilor autori de-

ne marginima deocam-data numai pre lângă unele reflexiuni asupr'a § 6 lit. d care presciv, ca în clasele superioare gimnaziale și reale au să se propună totă objectele esclusiv numai în limbă magiară.

Decisiunea acăstă este sentință de mōrtă pentru dezvoltarea și înflorirea națiunilor nemagiare în specie și unu impedimentu enormu pentru înaintarea culturii în statul magiar in generale.

Deci vomu cercetă mai întâi temeitatea motiunilor pre bas'a căror'a s'a adusă acăstă decisiune și apoi vomu demonstră, cumca ea este în contră principiilor pedagogice.

Dominul F. Toldi pretinde într'o cuvântare emfatică, ca în totă scările medie din statul unguresc trebuie să se propuna obiectele în limbă magiară din motivu, ca orice omu ocupa unu post publicu are trebintia de limbă magiară. Motivul acestă lu reducemu numai la amplioatii de statu, și astu-feliu aru avea locu la desbaterile asupr'a învietiamantului din scările medie numai atunci, cându scopulu acestor'a aru fi esclusiva de a ne cresce amplioati de statu; insa scopulu scărelor medie, chiar după cum l'a statorit consiliul de instrucție in cap. I. § 2. este cu totu altul, și prin urmare motivarea domnului F. Toldi nu are loco. — Déca ea totu-si se ia în considerație cu privire la amplioatii de statu, atunci potu cu totu dreptul și profesorii de teologia, de medicina, filosofia și profesorii dela totă specialitatele tehnice să vina cu pretensiuni de felul acestora că la învietiamantul din scările medie să se ia fia-care facultate și fia-care specialitate de scientia in deosebite considerație. Tocm'a pentru că sa nu se dea ansa la astu-feliu de pretensiuni speciale, sa ia de regula in vedere la lipsarea scopului scărelor medie, că scolarii, carii au depusu maturitatea, să fie pregatiti in măsura egala pentru fia-care specialitate. Acăstă s'nimicu mai multu contiene chiar și scopulu lipsit de on. consiliu de instrucție. — Este apoi chiamarea și detori'a scărelor superioare, a Universităților și a technicelor, că sa-si califice studentii in specialitatele respective și sa pretindă dela ei, ce voru vrea; prin urmare pâna la maturitate n'are statul de a pretinde nimicu specialu; după maturitate este săn'a lui detorie, că pre tenerii ce imbraci-

siézia carieră juridica, sa și-i facă deplinu corespondatori. —

Dominul Lubrich susținendu propunerea de susu o motivă cu aceea, că magarii suntu prea indulgenti față cu alte naționalități și de aceea negligă dezvoltarea limbii lor. Ce ironia jace în motiunea acăstă! Tota lumea nemagiara striga să se vaeta de strictetă, ce se observă la impunerea limbii magiare și dominul Lubrich totu-si se miră de etichetă și curtoasă magiară. Etichetă și curtoasă acăstă ni se pare tocmai că glumă a celui din poveste, care deduse 9 pâmi înainte de bataia.

La motivarea domnului Wenzel, că tenerii, carii vinu la universitate parte intempina insu multe greutăți parte facu profesorilor multe de lucru, reflectându numai atâtă, că acompanându greutățile, ce trebuie să le suferă toti scolarii din gimnasiele și realele superioare, introducându-se limbă magiară că limba de propunere, cu greutățile ce le intempina numai onii și prea pocini studentii la universitatea magiară, apoi greutățile acest rădisparu și nu este nici dreptu nici logicu, ca pentru evitarea unor greutăți mai mici, să se impună greutăți mai mari să vorbindu matematicesce este dreptu și logiu ca pentru 10—20 de teneri, cari se ducu la universitatea magiară să se mortifice spiritul și mantea la 100—200 de scolari, siliti cugetă, a vorbi și a scrie în limbă magiară? —

Cu privire la pretensiunea domnului Wenzel, că și în clasele inferioare celu pucinu istoria și geografia patriei să se propuna în limbă magiară din motivu, că manualele române și serbesci falsifică istoria, de ore-ce inspectorii și directorii superiori, necunoscându limbile respective, nu potu controla manualele, ce se predau tinerimiei — respundemnumai atâtă, că are guvernul destui omeni adepti și devoti din națiunile respective, carii să denuncie la momentu neesactitățile comise în astu-feliu de manuale.

Iată motiunile, pre bas'a căror'a s'a adusă acea decisiune asuprătorie, — motiuni, care au atâtă putere că sticla scăsa din coperțile serbante, o simplă lovită și s'a facotu prafu.

(Va urmă.)

spre acesta materia: unu produt recente alu literaturi noastre, „Archivul” dlui Cipariu, l'a trecutu de totu cu vederea.

La totă objectionile acestea eu pré pucine amu de a reflectă, căci ele mi se paru cu multu mai neesentiali, decătu că sa pote detrage ce-va din valoarea opului cestionat. Scopulu Vechiei Metropolii este adeverul istoricu, și objectionile ce le face d. M., chiar adeverate sa fie, nefiindu esentiali, nu-su în stare a clatină macar cău de pucinu adeverurile ce le coprindă in sine Vechia Metropolia.

Scieam si eu, că titlui opurilor trebuesc deplinu numiti, și paginile, de pre cari se cîndea, indicate, și acăstă credu că amu și facut ou o prime escepție, in v. metropolia.

Déca ici-colea acăstă regula nu s'a observatuit, anumindu-se numai autorii respectivi in generale, apoi s'a urmalu astu-feliu din simplă cauza, căci amu presupus, că acătă impreuna cu opurile loru suntu cu multu mai bine cunoscute lectorilor și eu deosebire celor literati, decătu sa se pote nasce vre-o dubietate din vre-o parte asupr'a loru. Căci cui dintre literati nu-i va fi cunoscutu d. e. uno P. Maior? și déca tocmai aru avea voia vre-unul a urmară, cum dice d. M., citatele intru sonăurile originarie și a se convinge despre autenția loru, apoi intrebă: au nu va fi avendu unu atare literatu română cunoscintia deplina despre unu G. Sincai, P. Maior etc. și despre opurile loru: Cronică lui Sincai, istoria lui P. Maior? Ce literatu română aru si acelă, carele sa nu cunoscă aceste opuri?

Deci, cum dissei, astu-feliu de citate in general, fără de nomirea titlului, bă nici chiar a opului, ci numai a autorelor și neindicarea unor pagini, se facura iici-colea la vre-o doi autori, despre cari aveam si amu presupunere fundata, că lectorii au deplina cunoscintia, și si acăstă s'a intemplatu mai cu séma la unele pasagie mai lungi, unde voi amu numai a indică, că si acei autori inca suntu de opinionea relatata.

Ca nu amu reprobusu documentele in limbă originală, ci in traducere română caușă este, că eu

scriindu pentru români, dintre cari prea pocini cunoscu limbile latină și germană, in care suntu scrise cele mai multe documente reproduse in vechia metropolia amu trebuitu să me acomodez după publicul român, că să intelégă ce ceteșe, și nu din contra, ce facandu-se adeca reproducendu-se documentele in limbă originală aceste aru si remasu neintelese de partea cea mai mare a lectorilor; iéra că sa le fiu reprobusu pre acele, cum dice d. M., atâtă in originale cău si in traducere, deocam-data nu amu potutu face, căci carteau si esitu inca pre atâtă de volumioasa. Astă se va poté face si in venitoriu: Quod differtur non auferetur. De altminteră și alti scriitori urmară asemenea in asta privinția. Asă d. e. in cronică lui Sincai au nu-su reprobusu totă documentele numai in traducere română? Si dis'a cineva, pâna acum, că aceea din asta cauza si-aru si perduț ce-va din valoare? D. M. inse observă, că Sincai si scrise documentele separatu, in originale si traducere. Dara cronică lui, asă cum o avem astădă inainte-ne, formăda unu opu de sine statutoriu, si cu totă acestea vedemu că documentele dintr'ens'a suntu reprobusu numai in traducere si nu in originalu.

Ca in fine archivulu dlui Cipariu se trecu cu vederea in v. metropolia, iéra-si va fi avendu caușă sea fundata. Déca si aceea, că unu scriotoriu nu se provoca la unul său altu productu literar, fălia literaria, inca se pote impută de unu defectu alu opului? — lasu sa judece altii. Insa din mirarea cea mare a dlui M. pentru ignorarea Archivului, carea dlui o accentuădă, dându-i spresiune in vre-o trei patru eschiamatiuni, s'aru vedé ca densulu aru si mai aplecatu a atribui acăstă ignorare cine scie căroru intenționi asonse ale autorelor v. metropolia. De parte dela mine d. M., atari cugete sinistre! Eu amu respectat și respectediu eruditinea dlui Cipariu, dovedă despre acestea citatele cele multe din „Acte și Fragmente”, cari inca suntu unu productu literar al dñeii sele. Nu m'amu provocat in se la archivu, de-si lu amu si l'amu avutu dela incepătu, căci documentele referitoare la Vechia Metropolia, de cari avu lipsă, le astai in „Acte și fragmente.”

Dietă Ungariei.

Siedintă din 21 Ianuarie a casei deputaților o deschide presedintele Bittó la 10 ore. Pre fotolie ministeriali erau: Szlávy Tisza, Tréfőrt, Kerkapoly, Pauler, și Zichy.

Dupa atenticarea protocolului siedintei trecute, se ascernu mai multe petiții private, și se facu interpellanțe. — Ministerul de comunicări L. Tisza prezinta reportul său despre înaintarea de pâna acum in regularea Dunărei la Bud'a-Pest'a; care raportu se tramite comisiunii financiare. — Trecendu-se după acestea la ordinea dilei se continua desbaterea bugetului.

I. Schvarz constată că conceperea sensurătilor deputați despre starea financiară a țării divergă forte. Unii tiene starea de totu desperată, altii o consideră de indeslătore, înse si cei din urmă recomandă cea mai mare cratiare pentru viitor. Adeverul pote ca va jacea la midilociu. Calea cea mai drăpă pentru recăstigarea echilibrului in economia statului e reforma de contribuție. Acăstă a mesură aru micsoră spesele pentru scădere contribuției. Ca contribuție trebuie să se scotă cu spese asiā mari e o urmare a impregurării, ca cea mai mare parte a populației nu-si implinește bucurosu datorintele cetățienesci. In poporul nostru mai nu esista semtiul datorintelor cetățienesci; a desceptă acestu semtiu in popor e ună dintre agendele noastre principale. (Aplause). Vorbitoare după ce mai afirma si lamuresc un'a-alt'a, primește reportul comisiunii financiare că baza, pentru desbaterea speciale. — Dupa ce mai vorbesc in siedintă de astădă la obiectul dela ordinea dilei Fr. Pulszky, L. Csavolszky și Kautz se încheie siedintă, la 1 ora 50 minute.

Siedintă din 22 Ianuarie o deschide presedintele Bittó la 10. Pre fotolie ministeriali erau: Szlávy, Tisza, Tréfőrt, Kerkapoly, Pauler și Zichy.

Dupa rezolvarea formalierelor obiceiuite se trec la ordinea dilei si se continua desbaterea bugetului — Al. Nicolică tiene starea financiară a țării de critica inse nici decum de desperata. Prin urmare trebuie să se tientă spre delaturarea caselor acelorui reale. Primă cauza jace in repararea nejustă a sarcinelor comune. Austrii se

Mai afirma d. M. mai incolo, că materialul adunat in vechiă metropolia, aru mai si avendu si insusirea de a fi reprobusu, precum se află in carte, ce autorul i-aru si fostu mai indemnă; si acăstă avertisment, voiesc a si-o intarzi cu decretul regelui Matia cu d. Bod'a 1479, reprobusu in v. metropolia la p. 22 inversiune româna, citându-se acolo că fontana P. Maior, bar. Siagună si Docum. istor. de Leureanu; căci dice densulu, ca e mare diferența intre decretul acelă precum se află in Maior latinescă, si intre versiunea română din cei-lalii doi autori citati in v. metropolia.

Fia convinsu d. M. ca n'a gacit, de-si pote i se va si parțu că are spiritu pitonicesc; căci eu amu avutu inainte-mi pre toti trei autori citati de mine, precum i amu si adi cându scriu acese și totu-si amu preferit a me tienă de versiunea română si nu de originalul latin, din cauza, căci diferența ce esiste intre aceste două, adeca: „Ivanichik Metropolitan Nandor Albensis” cum se află in originalul latinu, si: „Ioanicu Metropolitanul Albinius Iulie”, cum sta in versiune, — se deslușește de sine de ajunsu prin insusi contestul acelui decretu si anumitul prin cuvintele: „am scutit pentru toti tempii viitorii pre toti preotii și români de lega grecă din Comitatul Maramureșului” etc. Asă dara aici e vorba in decretu despre preotii români din Maramures, despre cari ca s'aru si tienă cându-va de metropolitul serbescu din Belgradul turcescu, astădă serbescu, nu va crede nimeni, nici chiar d. M.; ci va crede fia-cine mai curendu aceea ce ne adeveresc si regele Vladislavu prin cuvintele ce voru urmă la vale, ca ei, români maramuresieni se tienă si erau subordinati metropolitului român din Ardălu. E că si evidentă, deci ca si in decretul acăstă alu regelui Matia nu se intielege metropolitul Serbiei, ci celu din Ardălu, si ca in originalul latinu numai prin erore se potu verifica „Nandor Albensis” in locu de „Alba-Iulia.”

(Va urmă.)

imbogatiesce din anu in anu, Ungaria totu seracesce. Acésta e unu documentu evidentu pentru nedreptatea pactului financialu. A dö'a causa a stării noastre rele financiali jace in nepracticaveritatea si scumpetatea administrationei noastre. Regimulu sa ascerna unu planu pentru ameliorarea corespondintore etc.

Mai vorbesce inca T. Prileszky, Ferdinand Hornszky si Ed. Horn; mai toti vorbitori depingu starea financiale cu colori negre, si facu imputari regimului; inse in fine primescu raportul comisarnei.

Siedint'a din 22 Ianuariu a casei deputatilor o deschide presedintele Bittó la 10 ore. Pre fotolie ministeriali erau: Szlávy, Szende, Zichy, Treffort si Pauler.

I. Madarasz face cát'a ministrul de instrucțiune intrebarea, ca, de ore-ce invetitorii scólelor poporali suntu impedecati in chiamarea loru prin exercitiele de arme la cari se convoca pre totu anulu, n'are de cugetu a schimbá legea intr'acolo că invetitorii scólelor poporale sa nu se mai convóce la exercitie de arme pâna ce fungéza că atari. — Ministrul de instrucțiune Treffort replica ca recunosc momentuoitatea afacerii atinse si ca invetitorilor scólelor poporali trebuie sa se inlesnesc implinirea deoblegamentului d'a milită; ministrul promite a ascerne unu projectu in afacerea acésta. Dupa aceea se mai facu si alte interbelatiuni inse de interesu secundario si apoi ascerne ministrul Pauler projectul de lege despre regularea proceduri criminale; care se va tipari mai intâiu si apoi tramite sectiunilor. — Dupa aceste se trece la ordinea dilei si se continua desbaterea generale a bugetului. — Ed. Horn si continua vorbirea inceputa inca in siedint'a trecuta; in fine ié ministru-presedintele cuventul pentru de a combate pre ante-vorbitorii opositionali cu deosebire inse pre Moricz si Schvarz; cu ce siedint'a de astazi se si incheia.

Zernesci, in Ianuariu 1873.

Proprietătile intrebărilor si tienut'a invetitorului la respunsurile scolarilor.

Dominule redactora! E unu edeveru nedispotabile, cumca in resortul altoru postulate pedagogice, care conditiunea inaintarea si prosperarea unei scóle — cadu si proprietătile intrebărilor si tienut'a invetitorului la respunsurile scolarilor.

Déca inca vomu cercetá acésta cu deamenuntul, — apoi marturisindu adeverulu — nu putem a nu afirmá, ca inca si astazi in multe scóle poporali — intrebările ce se panu din partea respectivilor invetitori cát'a elevii loru, — spre daun'a cea mare a invetimentului — suntu fóte defecuoase si nu corespondu nici pricepersei acestor'a nici scopului, la care voiescu a-i conduce.

Pentru suprimerea respective delaturarea macaru incatáva, a acestui reu, ce nu produce decât confusione si stagnatiune, că sa nu dicu regresu, mi permitu a comunicá de asta data prin acésta prelungita fóia — onoratului publicu, care se interesáza de caus'a scolaria — urmatorele observatiuni relative la tem'a susu citata, care, speru, ca nu le va cesti fára a profitá cátu de putieni de ele.

Scimus, cumca invetimentul se poate impasasti elevilor mai cu séma prin döue forme principali, adica prin form'a acromatică seu a espunerei neintrerupte, carea se intempla când invetitorulu desceptandu atentiunea elevilor li vorbesce in continuu despre obiectul, ce voiesce a-lu propune si asiá li comunica ideile, sentintele si adeverurile; — si prin form'a erotematica când totu acesto se desvolta din mintea elevilor prin intrebări din partea invetitorului. Iosa ambele aceste forme nu se potu aplicá la toti ramii de instrucțiune; ci form'a acromatică se poate aplicá cu succes la sciintiele naturali si istorice, iera cea erotematica la cele-lalte obiecte de invetimentul despre care elevii posiedu óre-care cunoscintia.

Esperient'a ne demonstra ca in scólele poporali e mai avantajósa form'a erotematica decât cea acromatică caci dupa acésta ideile curgu rapede un'a dupa alta, si elevii mai mici nu-su in stare a le urmari cu atentiune continua si a si le apropié, pre când dupa form'a erotematica, — in urm'a cărei invetitorulu pune intrebări la tota construcțiunea, — elevii suntu óre-cum constrinsi sa fia totu atenti si sa cugete asupr'a acestor'a.

Amesuratu scopului, ce mi-am propusu, voi

vorbii acum mai in specialu despre form'a erotematica seu prin intrebare.

I. Mai inainte de tóte pentru că invetitorulu sa pote conduce prin form'a acesta pre elevi la invetitura, e necesar, că elu sa scie din fundumentu limb'a materna, in carea este de a se predá invetimentul, sa fia totu-déun'a pregalito la punerea intrebărilor si sa se esprime bine, căci la din contra cum laru puté pricepe elevii cându elu insosi nu s'aru esprime cum se cade? Intrebările asiá dara din punctu de vedere gramatical trebuie sa fia:

a) Chiare. Chiara e intrebarea atunci când elevii pricepe usioru sia-care cuventu si idea, ce jace in tenu'a. Intrebarea d. e. „Ce constituie fiint'a omului?“ aru si nechiara, pentru ca elevii inca nu suntu in chiara cu cuventolu fiintia, devine inca chiara, déca o esprimámu asiá: Din care parti consta omulu? Pentru chiaritatea intrebărei se cere si aceea, că invetitorulu sa puna tonul pre cuventulu, care esprima lucrul principal si sa o formuleze asiá că sa nu aiba intielesu eciuvocu, asiá aru si intrebarea: „Cine esci tu?“ nechiara, déca se cere respunsul „unu scolariu“, — pentru ca tocmai asiá de bine aru puté responde „unu copil“ dara se chiarifica esprimandu-se asiá: „Cine esci tu, de óre-ce umbli la scóla?“

b) Simple. Simpla se numesce acea intrebare, carea nu pretinde dela copii decât numai unu respunsu. Intrebările, care pretindu totu deodata döue (séu mai multe) responsuri se nume-cu duple, cum e cea urmatória: „Putemu recompens totu binele si pentru ce nu?“ Simplicitatea intrebărilor e cu atâtua mai necesaria, cu cátu elevii suntu mai teneri si mai putieni desvoltati spiritualminte.

c) Seurte, — pentru că scolarii sa pote coprindre intrebarea usioru cu mintea si sa responda la dens'a corectu. Déca invetitorulu mai adaoga si alte cuvinte superflue, ce nu se tien strictu de intrebare ori o cercuscrie, atunci scolariulu nu scie la care sa-si puna mai multa atentiune si uitându-si intrebarea numai in vanu o-a indreptatul, — insa nici cuvintele necesarie pentru de a esprima intielesu deplinu nu trebuie omise. Asiá n'aru si d. e scurta intrebarea: „Cum trebuie sa simu si cát'a ómenii acei'a, carii ne urascu si la tota ocasiunea voiescu a ne vatemá si a ne face reu? — ci cercuscria, devine inse scurta déca o vomu esprima estu-modu: „Cum trebuie sa simu si cát'a inimicii nostri?“

d) Usiore. Intrebarea sa fia usiéra că elevulu sa responda fára o incordare pré mare a poterilor spirituali.

Intrebările grele tempescu poterea cugetatória a copiilor si i descuragiéza dela respunsu. De intrebări pré grele se considera tóte acele, la care pentru de a poté responde elevulu, trebuie sa intreprinda döue operatiuni. Asiá aru si d. e. intrebarea: „Ce numeru e secl'a, care e mai mare decât 30 tocmai cu alat'a, cu cátu 24 e mai micu că 30? — pré grea, — pentru copii mici, de óre-ce elevulu pâna a intreprinde a döu'a operatiune si a poté forma numerulu 36, trebuie sa asemene mai intâiu 24 cu 30. Intrebarea inse sa nu fia nici de totu usiéra că elevulu sa responda fára de nici o meditare, căci acésta laru face distrasu si apoi dedându-se asiá, mai tardiu nu ero si in stare a responde nici la intrebările cele mai usiore.

e) Varie. Intrebarea sa fia varia in expresiuni, adica aceea-si intrebare sa se propuna mai adese-ori scambata si imbracata cu alte cuvinte, care dau totu acel'a-si respunsu, pentru că astfelui elevii sa se deprinda la cogetare. Uniformitatea intrebărilor promovéza numai mechanismul.

II. Tienut'a invetitorului la responderea scolarilor. Dela invetitorulu sa pretinde că responsurile elevilor sa le judece dupa cuviintia si sa le folosescu amesuratul scopului.

Responsurile, ce le primesc invetitorulu dela elevii sei in urm'a intrebărilor puse, precum e sciutu, suntu fóte diferite; căte odata adica suntu bune si adeverate, căte odata incomplete, alta-data false si ridiculose si de multe ori nu urmeza nici unu respunsu, dreptu aceea ele pretindu o deosebita tratare.

Déca respünsulu e bunu si adeveratu atunci invetitorulu sa atribuie lauda scolariului, carele a respunsu bine, sa cerere inse, óre din sciintia si convingere a respunsu seu numai dupa cum a invetiatu din carte fára sa pricepa ceea ce a disu. Că sa pote sci acésta invetitorulu sa schimbe

intrebarea astu-feliu incau respunsulu sa pote fi totu acel'a, si déca si a döu'a-óra a respunsu bine, atunci pote si convinsu ca elevulu a priceputu obiectulu.

Déca respunsulu e necompletu atunci invetitorulu trebuie sa conduca pre elevi prin intrebări noue acomodate si ce mai lipsesce sa intregésca si sa esprime totu sensul, ce jace in intrebare.

In casu cându respnsulu e falsu, invetitorulu sa mai repezeze odata intrebarea, că sa se convinga despre caus'a respnsului celui reu, si déca se va convinge ca caus'a jace in nepriceperea objectului, atunci sa-i puna intrebări mai usiore la care potendu responda bine sa-i puna apoi din ce in ce intrebări ce pretindu o cugetare mai serioasa. Presupunendu ca unu elevu aru responde la intrebarea: „E sia-care medilociu bunu prin care cine-va sa-si ajunga scopulu?“ cu „dá“ atunci sa-lu mai intrebe: Tu faci bine, déca dai celu lipsit u ajutoriu seu unu daru, bunu e inse medilociu, déca iei dela unula cu nedreptulu si aceea dai altui'a? La acésta intrebare va vedé elevulu indata ca a respnsu reu.

Déca respnsulu e ridiculosu invetitorulu trebuie sa trateze cu crutiare pre elevulu nepricepulu si sa fia seriosu că nu cum-va, risulu ce aru prorompe sa devina generale. In casu acesta sa-i mai repezeze odata intrebarea facendu-lu atentu că sa cugete mai bine. Pentru de a impdecá risulu, sa scóta din respnsulu ridiculosu, ce e bunu, nefiindu possibile, acésta, stunci sa cerce ali suprime prin aceea ca se intorce indata cát'a risatori cu intrebări moi grele.

Déca inca nu urmédia dupa intrebare nici unu respnsu, atunci caus'a jace ori in hebeuci'a si sfial'a copiilor, ori in lips'a atentiunei, ori in aceea ca intrebarea a fostu prea grea. In astfel de imprejurări invetitorulu sa puna aceiasi intrebare inca odata, sa indemne pre scolariulo hebeucu si sfiosu la cugetare si sa-i insusle curagiu. Pre cela neatentu sa-lu admoneze cu cuvinte aspre inse nu deonestatorie, iera déca intrebarea a fostu prea grea, sa o usiurédia, că estomodu pre elevulu prin intrebări mai usiore, sa-lu conduca la aceea, ce trebuie sa responde.

Acum inainte de a incheia acestu articlu, care döra si pâna aci a fostu pré lungu, — mai atragu atentione onoratilor frati de cariera asupr'a urmatorelor regule scóse din esperantia si constatare de bune.

La respnsu invetitorulu sa faca pre elevi că sa repetedie si ei intrebările, căci acésta li ageresce atentiunea, li esercéza memor'a si ce este mai importantu li asecura unu exercitii bunu de vorbire, că mai departe, sa responda cu tonu inaltu pentru ca sa auda respnsulu si elevii cei mai deparati. Când i provoca la respnsu sa nu tienă o ordina anamita, ci odata sa provóce pre unula, altadata pre altulu căci déca observa, ca invetitorulu i provocá după ordine, ei numai atunci se voru pregati, cându va veni rendulu la ei că sa responda si numai atunci sa i provóce după ce a pusu intrebarea că asiá sa fie siliti toti a meditá asupr'a intrebarei, mai incolu sa nu pretindu că sa responda indata după intrebare, ci sa-i lase timpu că sa cugete, căci numai asiá va putea responde bine, sa nu i inlesnescu respnsulu prin aceea, ca pronunciaru singuru cuventul celu d'antâiu, nici sa-i concéda că aceea, ce a disu odata sa mai repetedie, in sine déca nu s'a folositu de cuvintele din manualu sa nu lu dogenésca, de óre-ce prin aceea elevulu a dovedit u ca a priceputu aceea ce a disu si asia ostenél'a lui va fi incoronata de sucesulu dorit.

Bartolomeu Budé.
Invetitoriu primariu.

Varietati.

** Durnalele din România publica concursul pentru acei artisti, cari se voru ingagiá a constitui monumentul lui I. Heliade Radulescu.

Insciintiare.

Deschidiendu-se in 1 Martiu a. c. in institutulu reg. de mositu din Sabiu cursulu de instrucțiune pentru mosie, candidatele de mositu de nationalitate româna si nemtieasca suntu provocate a se insinuá pâna la terminulu indicat la subscripsula spre a fi primeite in cursu.

Sabiu 1 Februarie 1873.
Dr. Lukacs Mikulicz
(1-3)

Profesoru ord. de mositu.